

Mottagare

Barn- och utbildningsnämnden

Uppföljning av internkontrollplan för år 2025. Anmälan om kränkande behandling.

Förlag till beslut

Uppföljningen godkänns.

Sammanfattning

Barn- och utbildningsnämnden har under 2024 och 2025 genomfört internkontroller av skolornas rutiner för att anmäla kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier.

Granskningen 2024 visade att lagkraven inte alltid följts, särskilt gällande dokumentation och rapportering. För att komma till rätta med bristerna rekommenderades att personal från 1 april 2025 registrerar anmälningar digitalt i journalsystemet Prorenata, samt att kompetenshöjande insatser skulle genomföras. Uppföljningen 2025 visar en tydlig förbättring i efterlevnad och rapportering, med en markant ökning av anmälningar. Samtidigt noteras att förskolan saknar anmälningar under 2025, vilket indikerar behov av fortsatt uppföljning och stöd för likvärdig tillämpning.

Förvaltningen bedömer att gemensamt systemstöd, tydliga rutiner och fortsatt kompetensutveckling är avgörande för att säkerställa att varje incident hanteras rättssäkert och skyndsamt.

Ärendebeskrivning

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

Förskollärare, lärare eller annan personal som får veta att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten måste anmäla det till rektorn. Rektorn måste i sin tur anmäla händelsen vidare till huvudmannen. Samma anmälningsskyldighet gäller för personalen och rektorn om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen.

Barn- och utbildningsnämnden har delegerat till rektor, att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens beslut utgör vägledande praxis som anger att personal och rektor inte ska göra någon värdering eller förhandsbedömning av en händelse, utan att anmälan alltid ska ske. Bedömning görs först efter att händelsen har utretts. Skolinspektionen har även klargjort att anmälningsskyldigheten för personal och rektor gäller oavsett om vårdnadshavare, barn eller elever motsätter sig en anmälan.

Bedömningen av vad som utgör kränkande behandling inom förskolan kan vara komplex. Enligt förarbeten, Skolinspektionen och Barn- och elevombudet är det svårt att dra tydliga gränser. Vissa konflikter mellan barn i förskolan behöver inte alltid klassas som kränkningar enligt gällande regelverk, även om de ska motverkas. Det kan vara utmanande att avgöra vilka situationer som omfattas av 6 kap. skollagen och vilka som hanteras inom ramen för förskolans tillsynsansvar. Skolinspektionen har påpekat att det ofta är svårt att fastställa om ett barn i förskolan är medveten om konsekvenser av sitt beteende. Det kan också vara svårt för barn som känt sig utsatta att uttrycka känslan av att vara kränkt.

Barn- och utbildningsnämnden startade 2024 en internkontroll för att säkerställa att skolorna följer regler kring kränkande behandling. Under granskningen gick man igenom alla anmälningar som kommit in till huvudmannen. Resultatet visade att skolornas rutiner för att rapportera kränkande behandling inte alltid fungerade som de skulle. Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen föreslog därför flera åtgärder för att lösa problemen. Nämnden beslutade också att göra en ny internkontroll under 2025, för att kunna se om förändringarna haft önskad effekt.

Antal anmälningar till huvudman 2024

År 2024 registrerades totalt 480 anmälningar hos huvudmannen. Sju av dessa gällde förskolan, medan resten avsåg grundskolan, anpassade grundskolan och anpassade gymnasiet. Av 33 grundskolor hade sju inte lämnat in någon anmälan, medan fem skolor har inkommit med en anmälan vardera.

Granskningen visade att skolorna under haft brister i sina rutiner för att anmäla kränkande behandling till huvudmannen. Detta utesluter dock inte att åtgärder för ingripande och uppföljning har vidtagits på skolnivå. Avsaknaden av dokumentation visade emellertid ett behov av att stärka kunskapen om skollagens krav inom skolorganisationen.

Det fanns flera bakomliggande orsaker till de identifierade bristerna. Bland annat hade det förekommit en felaktig uppfattning om att anmälningar endast ska göras när rektor bedömer att det rör sig om kränkande behandling. Det framkom också att personal i vissa fall rapporterat incidenter i avvikelssystemet Stella, snarare än genom de särskilda händelserapporter som är avsedda för skolorna. Detta medförde en risk för underrapportering eftersom anmälningarna registrerats i ett system som inte är utformat för ändamålet.

Förvaltningens rekommendation för att åtgärda bristen

Från och med den 1 april 2025 ska personalen registrera anmälningar om kränkande behandling genom att upprätta händelserapporter i journalsystemet Prorenata. Samtliga händelserapporter sammanställs till statistik som är tillgänglig för förvaltningen och vidarebefordras till huvudman.

Syftet med systembytet var att säkerställa likvärdig och rättssäker dokumentation samt att underlätta administrationen för rektorer. På regionens *Insidan* finns nu en digital händelserapport för personal att använda vid rapportering till rektor. Händelserapporten är utformad för att ge rektor den information som behövs för att kunna bedöma och hantera ärendet.

För att ytterligare stärka arbetet med att hantera och förebygga kränkande behandling i grundskolan har rektor och specialpedagoger genomgått kompetensutveckling under hösten 2025 tillsammans med elevhälsans personal.

Antal anmälningar till huvudman 2025

År 2025 registrerades totalt 973 anmälningar hos huvudmannen. Ingen av dessa gällde förskolan. Av 32 grundskolor är det en skola som inte lämnat in någon anmälan, övriga har en markant ökning eller ligger på samma frekvens som tidigare.

Det är känt att det kan vara svårt att bedöma vad som utgör kränkande behandling inom förskolan men det bör dock noteras att det helt saknas anmälningar från den skolformen. Det är osannolikt att ingen förskola har behövt hantera någon incident av kränkande behandling under föregående år.

Grundskola	Antal 2024	Antal 2025
Alléskolan	9	20
Anpassad grundskola	4	44
Dalhem skola	0	50
Endre skola	1	41
Eskelhem skola	1	11
Fole skola	1	38
Färösundskolan	0	16
Garda skola	4	5
Gråboskolan	11	6
Havdhem skola	2	7

Humlegårdskolan	1	Ingen statistik, skolan nedlagd
Högbyskolan	40	83
Klinteskolan	6	30
Kräklingbo skola	2	2
Lyckåkerskolan	1	6
Lärbro skola	0	5
Norrbackaskolan	8	2
Polhemskolan	0	0
Resursskolan	0	11
Romaskolan	4	78
S:t Hansskolan	7	16
Sanda skola	0	7
Solbergaskolan	44	56
Solklintskolan	16	65
Stenkyrka skola	55	6
Stånga skola	8	8
Södervärnskolan	116	77
Terra Novaskolan	52	45
Tjelvarskolan	9	4
Vänge skola	0	8
Väskinde skola	30	110
Västerhejde skola	37	112
Öja skola	0	4
Förskoleområde	Antal/förskolans namn	
Norra Gotland	1 Slite fsk	0

Norra Visby	1 Forellen	0
	1 Väskinde fsk	
Östra Visby	1 Klubbsvampen	0
	1 Vitkålen	
Västra Visby	0	0
Sydöstra Visby	1 Bogen	Området har upphört
	1 Kabyssen	
Södra Visby	0	0
Mellersta Gotland	0	0
Södra Gotland	0	0
Summa	480 totalt varav 7 förskola	973 totalt varav 0 förskola

Bedömning

Bedömningen är att det är viktigt att behålla både det gemensamma systemstödet och de nuvarande rutinerna. Dessutom bör man införa särskilda åtgärder där det fortfarande finns risker för bristande efterlevnad.

Granskningen visar att skolorna under 2025 i huvudsak har åtgärdat tidigare brister för att anmäla kränkande behandling till huvudman.

Införandet av registrering i Prorenata från 1 april 2025 har stärkt likvärdig och rättssäker dokumentation i ett system avsett för ändamålet.

Den tydliga ökningen av anmälningar tyder främst på att lagkraven följs bättre och att fler rapporterar, snarare än att det faktiskt sker fler händelser. Samtidigt kvarstår en risk för bristande likvärdighet, särskilt då förskolan helt saknar anmälningar under 2025, vilket bedöms som osannolikt.

Förskolans rutiner behöver följas upp. Händelser som har hanterats men inte anmälts bör gås igenom, samtidigt som stödet för att skilja mellan tillsyn och anmälan kan behöva stärkas.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-04

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör

Bo Eriksson
Avdelningschef stöd och utveckling